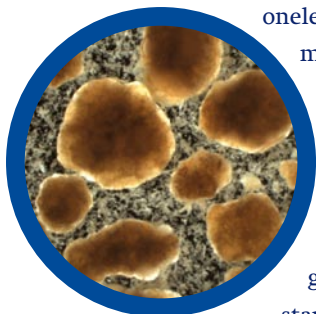

De waterketencoördinator van STOWA verwacht uiteindelijk het meest van het op grotere schaal toepassen van individuele warmtewisseling. Sinds begin van dit jaar mogen douchewarmtewisselaars worden meegenomen bij het nemen van maatregelen om te voldoen aan opgelegde energie-prestatienormen (EPC-normen) voor nieuwbouwwoningen. 'Ik verwacht dat projectontwikkelaars en aannemers mede om deze reden douchewarmtewisselaars steeds vaker en op grotere schaal gaan inzetten.'

KOUDER AFVALWATER

Hoe mooi het terugwinnen van thermische energie via douchewarmtewisselaars ook is: waterschappen hebben er natuurlijk weinig aan bij het vinden van besparings- en terugwinmogelijkheden om te voldoen aan gemaakte energieafspraken. Sterker nog: mogelijk gaat warmterugwinning ten koste van de zuiveringsprestaties, omdat rwzi's dan kouder afvalwater binnenkrijgen. Momenteel doet STOWA daar dan ook onderzoek naar. Desondanks is Bert Palsma niet pessimistisch. Waterschappen kunnen volgens hem om te beginnen van alles doen om de benodigde hoeveelheid operationele energie te reduceren. Bijvoorbeeld door het slimmer beluchten van afvalwater, waar STOWA praktijkonderzoek naar doet. 'Het levert geld op, het is goed voor het milieu en het is relatief eenvoudig te realiseren, want je bent als waterschap niet afhankelijk van andere partijen. Quicker kan eigenlijk niet.'

Andere, verdergaande mogelijkheden zijn onder meer het verbeteren van afvalwatertransportsystemen (zie CAP-WAT) en overstappen op energiezuinige zuiveringstechnieken. Bert: 'Er komen nieuwe concepten aan, die niet alleen veel kwaliteit leveren, maar ook energiezuinig zijn. Denk aan de Energiefabriek, waarbij je het operationele energieverbruik terugdringt en de mogelijkheden voor het terugwinnen van (chemische) energie beter benut. Ook de aerob korrelslibtechnologie Nereda is veelbelovend. De zuiveringsprestaties zijn uitstekend, en het proces kost veel minder energie. De wins worden groter met iedere stap die je zet, maar je moet er ook steeds meer voor doen en de investeringen worden steeds forser. Het is in ieder geval van groot belang dat waterschappen bij het doen van grote investeringen de factor energie meenemen als belangrijk keuzecriterium. Tegelijkertijd moeten zij de gehele (afval)waterketen in het vizier houden.'

STOWA heeft onlangs Arbotheek 2.0 gelanceerd, een centraal informatiepunt op het gebied van arbeidsomstandigheden en waterbeheer. De nieuwe Arbotheek bevat zo'n 2000 documenten van waterschappen, uiteenlopend van werkinstructies en veiligheidsprocedures tot strategische Arbo-plannen. Deze zijn te raadplegen via het internet.

De nieuwe Arbotheek is natuurlijk niet de uitvinding van de eeuw, relateert adviseur Arbo & Veiligheid Hollands Noorderkwartier Ruud Buren. Maar het is volgens de Arbotheek-moderator wel een zeer doelmatige en effectieve manier om het eigen Arbo-beleid vorm te geven en op een hoger plan te brengen. 'Zie het vooral als een zeer goed gevulde bibliotheek, waarin waterschappen snel en eenvoudig heel veel relevante informatie kunnen vinden over arbeidsomstandigheden en veiligheid in relatie tot het werk. Je hoeft op die manier niet steeds zelf het wiel uit te vinden, maar je kunt je voordeel doen met het werk dat collega-waterschappen al op het gebied van arbo

en veiligheid hebben verricht. Bovendien kun je via de Arbotheek makkelijk in contact komen met waterschapscollega's die bezig zijn met dezelfde dingen als jij.'

BEWUSTE KEUZE

De Arbotheek 2.0 is de opvolger van de eerste Arbotheek die vijf jaar geleden uitkwam, vertelt Wim Wiessner. Wim is preventiemedewerker bij Waterschap Brabantse Delta en was als voorzitter van twee begeleidingscommissies nauw betrokken bij de ontwikkeling van beide versies: 'We hebben de Arbotheek ten opzichte van de vorige versie geactualiseerd. Bovendien is de scope verbreed naar alle werkterreinen van het waterschap. De oude Arbotheek richtte

...> VIRTUELE SCHATKIST BOORDEVOL INFORMATIE OVER ARBO EN VEILIGHEID

Wim Wiesner (links) en Ruud Buren

zich alleen op arbo en veiligheid op rwzi's.' Een ander verschil is dat de nieuwe Arbotheek geen algemene richtlijnen meer bevat. Een bewuste keuze, zegt Wim: 'Dergelijke richtlijnen worden al snel gezien als pseudowetgeving, maar dat zijn ze niet. Of ze worden uitgelegd als het ware geloof, en dat willen we niet.'

ARBOCATALOGUS

Dat laatste betekent overigens niet dat er voor waterschappen helemaal geen algemeen geldende Arbo-voorschriften op papier staan. Deze voorschriften zijn opgenomen in een bij wet verplichte Arbocatalogus, die in december 2009 van kracht werd. Ruud Buren legt het verschil uit met de Arbotheek: 'De afspraken in de Arbocatalogus betreffen een door de Arbeidsinspectie en sociale partners goedgekeurde invulling van Arbo-doelvoorschriften. De catalogus voor onze sector heeft betrekking op een beperkt aantal terreinen. In dit geval zijn dat 'werken in besloten ruimtes', 'uitglijden, struikelen & vallen' en 'agressie & geweld'. De Arbotheek is veel breder en de opgenomen documenten zijn vaak praktischer, concreter en gedetailleerder van aard.'

De Arbotheek 2.0 is uitsluitend toegankelijk voor waterschapsmedewerkers. Als u toegang wilt krijgen, kunt u een email sturen naar moderator Ruud Buren (R.Buren@hhnk.nl) of Pedro Lantinga (lantinga.phg@hdsr.nl). U kunt bij hen ook terecht met vragen en opmerkingen over de Arbotheek.

WIM WIESSNER VERTREKT ALS VOORZITTER KAM-PLATFORM

WIM WIESSNER NAM ONLANGS NA RUIM ZES JAAR AFSCHEID ALS VOORZITTER VAN HET LANDELIJKE KAM-PLATFORM, EEN KENNISNETWERK VAN WATERSCHAPPERS DIE ZICH BEZIG HOUDEN MET KWALITEIT, ARBO EN MILIEU. IN DIE JAREN IS HET RISICOBEWUSTZIJN ONDER WATERSCHAPPERS VOLGENS HEM FLINK TOEGENOMEN: 'ER ZIJN NOG MAAR WEINIG WATERSCHAPSMEDEWERKERS DIE HET NALEVEN VAN VEILIGHEIDS- EN ARBO-VOORSCHRIFTEN AFDOEN ALS LASTIG, FLAUWEKUL EN 'ZONDE VAN DE TIJD'. JE ZIET DAT OOK TERUG IN HET AANTAL ONGEVALLLEN BIJ WATERSCHAPPEN. DAT BLIJFT PER WATERSCHAP MEESTAL BEPERKT TOT ONGEVEER TIEN PER JAAR, WAARVAN SLECHTS EEN KLEIN AANTAL MET VERZUIM ALS GEVOLG. HET IS OOK NIET ZO DAT WATERSCHAPSMEDEWERKERS VEEL MEER RISICO LOPEN DAN WERKNEMERS IN ANDERE SECTOREN. WEL ZIJN ER ENKELE SPECIFIEKE RISICO'S VERBONDEN AAN HET WERK, ZOALS HET RISICO OP BESMETTING OP RWZI'S DOOR VIRUSSEN, BACTERIËN EN ENDOTOXINES IN HET AFVALWATER, OF HET WERKEN IN AFGESLOTEN RUIMTES ALS POMPKELDERS EN DERGELIJKE. JE MOET ER IN IEDER GEVAL VOOR ZORGEN DAT DE AANDACHT VOOR VEILIGHEID EN ARBEIDSONMSTANDIGHEDEN OP DE WERKVLOER NOOIT VERSLAPT. DE ARBOTHEEK KAN DAARAAN EEN BELANGRIJKE BIJDRAGE LEVEREN.'